

De ontdekking van een meesterwerk
The discovery of a masterpiece

MET DANK AAN

Het Cultuurhuis Garenspinnerij Gouda/ De Historische Vereniging 'Die Goude'/ De Firma kunstcentrum Gouda/ Jaap van Rijn, directeur Stichting Goudse Sint-Jan/ Maurits Tompot, voormalig koster Sint-Janskerk/ mr. drs. Pieter Verhoeve, burgemeester van Gouda/ Martine Holt, editor/ Ruud Verkerk, docent beeldende kunst/ Paul H.A.M. Abels, kerkhistoricus/ Harry Anders, fotograaf/ Joost Bohnen, multimedia/ Rhonda Lynch (Australië)/ B&B 'De Lorem' Leusden/ Monitor Audio Nederland BV Blaricum en alle donateurs, die de uitgave van dit boek mede mogelijk hebben gemaakt.

© 2025 Jos van der Biezen

© 2025 Paul H.A.M. Abels (hoofdstuk/chapter 10)

© 2025 English text Anne Hodgkinson

DESIGN Garage BNO, Kampen

TRANSLATION Rosetta Stone Translations

ISBN 978 94 925 0423 4

NUR 646, 642

Uitgeverij Cactus, Brummen

www.cactusbooks.nl

info@cactusbooks.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means. Electronic or mechanical, including photocopying, recording or storage in any information or retrieval system, without the prior permission of the publisher in writing.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van de illustraties volgens wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

The publisher has endeavored to regulate the rights of the illustrations in accordance with legal provisions. Those who nevertheless believe that they can assert certain rights can still contact the publisher.

DE ONTDEKKING VAN EEN MEESTERWERK

THE DISCOVERY OF A MASTERPIECE

Jos van der Biezen
Hendrick Cornelisz van Vliet

Een grensverleggend kerkinterieurschilderij (1662) – en de Remake (2015)
[A ground-breaking church interior painting \(1662\) – and The Remake \(2015\)](#)

[The Church of St John the Baptist \(Sint-Janskerk\), Gouda, the Netherlands](#)
[National Gallery of Victoria, Melbourne, Australia](#)

Table of Contents

Foreword 6

Introduction 8

1 Hendrick Cornelisz. van Vliet 18

2 Van Vliet's method 36

3 How Van Vliet's painting came to Australia 44

4 The Remake 50

5 Perspective in church interiors 60

6 Haarlem and Delft perspectives 74

7 What makes this painting so special? 82

8 The Sint-Janskerk 88

9 The client 104

10 Did Johannes Vermeer also paint the Sint-Janskerk?

(by Paul Abels) 116

Brief genealogy of Hendrick Cornelisz van Vliet 132

Catalogue of church interiors by Van Vliet 140

Inhoudsopgave

Woord vooraf 7

Inleiding 9

- 1 Hendrick Cornelisz. van Vliet 19
 - 2 De werkwijze van Van Vliet 37
 - 3 Hoe komt Van Vliets schilderij in Australië? 45
 - 4 The Remake 51
 - 5 Over het kerkinterieur in perspectief 61
 - 6 Haarlemer en Delfter typus 73
 - 7 Wat maakt het schilderij zo bijzonder? 83
 - 8 De Sint-Janskerk 89
 - 9 De opdrachtgever 105
 - 10 Schilderde ook Johannes Vermeer de Sint-Janskerk?
(door Paul H.A.M. Abels) 117
- Korte genealogie Hendrick Cornelisz van Vliet 133
- Catalogus kerkinterieurs van Van Vliet 141

Foreword

Dear reader,

Our Church of St John, the ‘Sint-Janskerk’, is a phenomenon. A world-class monument and the timeless pride of Gouda, it has been the heart of our beautiful city since the 13th century, and is in itself a work of art.

As I walk through the church, the beautiful stained glass always draws my eye. How wonderfully the light plays with the colours, and the way each window tells a great story. It’s remarkable to imagine that it all could have gone so differently.

The Church and its interior were spared during the Reformation after an urgent appeal from the city council, and as well thanks to the tolerant nature of the ‘Gouwenars’, who don’t believe in damaging expressions of other people’s freedom.

Many people have painted the Sint-Janskerk from the outside. However, paintings of the church’s interior are rare.

Thanks to the keen eye of Nico Metselaar, the verger at the time, a painting from 1662 came to light showing the interior of the church. And thanks to Jos van der Biezen, it has been carefully and completely reconstructed. You can read about how it all was done in this book. The work takes you along on the journey of the painting’s reconstruction, in minute detail.

I hope this book provides all who read it with an even better, deeper and broader view of the history of our great city of Gouda. My gratitude goes out to all, in particular to Jos van der Biezen, who are adding to our knowledge of and about the Sint-Janskerk. I highly recommend this book.



Woord vooraf

Lectori salutem,

Onze Sint-Janskerk is een fenomeen. Een monument van wereldklasse. De tijdloze trots van Gouda. Een gebouw dat al sinds de 13e eeuw centraal staat in onze mooie stad en een kunstwerk op zich is.

Lopend door de kerk valt mijn oog altijd weer op het prachtige gebrandschilderde glas. Hoe wonderlijk het licht speelt met de kleuren en het prachtige verhaal wat elk van de glazen vertelt. Bijzonder om te bedenken dat het zo anders had kunnen zijn.

De Sint-Janskerk in Gouda en haar interieur bleven tijdens de Reformatie gespaard na een dringend appèl van het toenmalige stadsbestuur en de tolerantie van de Gouwenaars. De vrijheid van de ander beschadig je niet.

Er zijn talloze schilderijen geweest van de Sint-Janskerk. Schilderijen van het kerkinterieur echter, zijn zeldzaam.

Dankzij het oplettende oog van toenmalig koster Nico Metselaar kwam een werk in beeld uit 1662 waarop het interieur van de Sint-Janskerk te herkennen is. Dankzij Jos van der Biezen is dit geheel en zorgvuldig gereconstrueerd. Hoe dat ging, valt in deze publicatie na te lezen. Het werk neemt u tot in detail mee hoe de reconstructie van het schilderij tot stand is gekomen.

Ik wens alle lezers een nog beter, dieper en breder zicht op de geschiedenis van ons goede Gouda. Dank aan iedereen, Jos van der Biezen in het bijzonder, hoe ook op deze manier de kennis van en over de Sint-Janskerk weer een extra stimulans krijgt. Aanbevolen dus.

Pieter Verhoeve, burgemeester van Gouda / Mayor of Gouda

Introduction